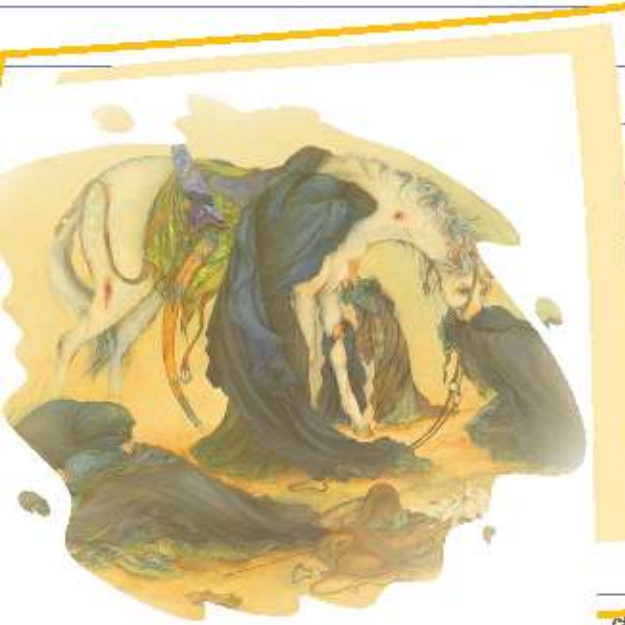

«نام نیکو»

آموختنی‌ها

۱. آشنایی با استاد «محمود فرشچیان»
۲. ساخت واژگان جدید با واژه‌ی «آمیز» و «انگیز»
۳. کاربرد زندگی‌نامه
۴. شناسایی افراد مشهور با مطالعه‌ی زندگی‌نامه‌ی آن‌ها

جعبه‌ی کلمات

کلمات مترادف

غرور: سربلندی
ضایع: تباه شده، تلف شده
فوق العاده: غیر عادی، غیر معمول
تحسین: تزیین، آفرین
زرنگار: طلاکاری شده
ضامن آهو: لقب امام هشتم حضرت رضا (ع)

خیال‌انگیز: آنچه از خیال می‌آید
ضامن: ضمانت‌نامه
تحسین آمیز: همراه تزیین
دریافتن: مهین
سوگوار: ناراحت، اندوهگین

گذران: در حال گذشتن
رفتگان: مردگان
ستودن: ستایش کردن
مطمئن: تردید یا شک نداشتن
تمسخر: مسخره کردن

کلمات متضاد

غروب ≠ طلوع
بیرون ≠ درون
بیدار ≠ خواب
فرآوان ≠ لیم
نشسته ≠ ایستاده
گریستن ≠ خنده زدن

کلمات هم‌خانواده

طراحی، طرح، طراح
مراتب، رتبه، مرتبه
تشویق، شوق، استیاق
مطمئن، اطمینان
تمسخر، مسخره، مسخره
هیجان، هیجانی، هیجان‌انگیز

کم تر کسی است که نام استاد محمود فرشچیان را نشنیده باشد. او با نگاره‌ی «عصر عاشورا» شهرتی جاودانه یافت. این تابلوی زیبا و ستودنی حالت سوگوار اسب امام حسین (ع) را به تصویر کشیده که چگونه بعد از شهادت صاحب خود عزا گرفته است. اما مهم تر، حس عجیبی است که با دیدن این اثر به انسان دست می دهد و چشم ها می گریند. این اثر برجسته، نام نیکی برای هنرمند به جای گذاشته است. هنرهای دیگر نیز، می توانند از صاحبان خویش نامی پایدار برجا گذارند، اگر هنرمند از غرور که آفت هنر است، دور بماند!

نام نیکو گر بماند ز آدمی به کسرو ماند سرای زرنگار

اگر پس از مرگ انسان، خوش نامی و آوازه‌ی خوب، در میان مردم از او باشد، بهتر از خاندی با ارزشی است که از خود به جا بگذارد.

نام نیک رفتگان ضایع مکن تا بماند نام نیکت ماندگار

خوش نامی و احترام انسان‌های در گذشته را تباه نکن، تا پس از مرگت، آوازه‌ی خوبی از تو به یادگار بماند.

بخوان و بدان

کاربرد «انگیز» و «آمیخته» در ساخت واژگان جدید

بعضی کلمه‌ها با پسوند انگیز، یا آمیز، ترکیب می شوند و کلمه‌ی جدیدی به وجود می آورند.

درنا به نقش و نگارهای شگفت انگیز روی کوزه‌ی سفالی نگاه می کرد. او نگاه‌های تحسین آمیز خود را به دست‌های توانای سفالگر دوخته بود. وقتی به چهره‌ی سفالگر دقت کرد، در خیال خود، او را سوار بر اسب، در حالی که جام پیروزی را با افتخار بالای سرش گرفته بود، می دید... او این دنیای خیال انگیز را خیلی دوست داشت. چون هرچه را همان طور که می خواست می دید.

اسم مرکب می سازند

روح‌انیز - سورانیز

سرمیز - رنک‌انیز

مثال: شورانگیز یعنی ایجاد کننده‌ی هیجان

تحسین آمیز یعنی همراه با تحسین

کاربرد زندگی‌نامه رابرتس

برای آگاهی از نوع زندگی، طول زندگی، موفقیت‌ها، آثار و... افراد، باید به زندگی‌نامه‌ی آنها مراجعه کنیم. تمام موارد در

زندگی‌نامه‌ی افراد نوشته می شود. زندگی‌نامه، اطلاعات مفیدی از کسی که می خواهیم، به ما می دهد. ما می توانیم زندگی‌نامه‌ی خود را تهیه کنیم.

نوشتن کلماتی که حروف آنها نامرتب است، یکی دیگر از تمرین‌های مهارت املاست. از بزرگتر خود بخواه بعضی کلمات درس را انتخاب کند و هر کلمه را به صورت حروف در هم ریخته بنویسد تا شما کلمه را به صورت درست بنویسی.

با توجه به متن درس دهم به سوالات پاسخ بده.

الف: با حروف به هم ریخته کلمه بساز.

ب: با دو کلمه از قسمت بالا یک جمله بساز.

این عصر عاشورا بسیار تحسین آمیز است.

تمرین

۱ هر کلمه را به پسوند مناسب خود وصل کن. (یک پسوند اضافی است).

نشین	تحسین
گو	خیال
آمیز	دل
انگیز	دروغ
گر	تلاش
نما	

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آنها را بنویس.

(وصل) منقل الف: غرور، آفت هنر است. (جدا) منفصل

ب: نگاره‌ی عصر عاشورا، از آثار استاد امامی است.

پ: حرف (ش، در کلاهش، ضمیر است).

ت: کلمه‌ی راستگوترین، یک ایم است.

صفت

صفت

صفت

صفتیر ← جانشین اسمی سرور

ما ← کلامان

سما ← طلاقتان

آنها ← طلاقستان

طا هم → من

طا هت → تو

طاهس → او

۲

جمله‌ها را با استفاده از مخالف کلمه‌های داخل کمانک کامل کن.

الف: زعفران فروش گفت: من هرگز <روح>..... نمی‌گویم. (راست)

ب: درنا می‌دانست که نباید کار بآسیند... انجام دهد. (پسندیده)

پ: اکنون کجسته..... کسی است که نگاره‌ی عصر عاشورا را ندیده باشد. (بیشتر)

۴

جمع مناسب هر کلمه را در جای خالی بنویس.

کلمه	ستاره	هم کلاسی	استاد	کبوتر	مسجد
جمع	ستاره‌ها	هم‌کلاسی‌ها	استادان	کبوتران	مسجدها

۵

مانند نمونه، برای هر ترکیب واژه‌ی مناسب انتخاب کن و بنویس.

خیال + انگیز ← خیال‌انگیز

کار..... + مند ← کارمند

جه..... + آلود ← جه‌آلود

دست..... + بند ← دستبند

۶

هر ترکیب را به معنی آن وصل کن.

ی	ش	ی	ر	ن
و	خ	ی	ا	ل
ه		م	ن	د
ع	ش	ه	ا	س
ی	ا	ر	و	ت

نام آشنا

شناخته شده

نام نیکو

فامیل

نام‌هایت

خوش‌نامی و نام خوب

ابره‌ای گذران

ابره‌ای در حال حرکت

ابره‌ای سوراخ سوراخ

۷

کلمات زیر را با آمیز، ترکیب کن و با ترکیب جدید جمله بساز.

الف) افتخار

افتخار آمیز ← اثر همه عاشرای را انتحار آمیز است.

ب) تفکر

تفکر آمیز ← این سؤال ریاضی بسیار تفکر آمیز است.

۸

معنا و مفهوم بیت زیر را بنویس.

«نام نیکو گر بماند ز آدمی / به کزو ماند سرای زرنگار»

المرنام خوب از ما باقی بماند کجسته از خانمی طلاکاری شده و کبر آنها است.

زندگی‌نامه‌ی یکی از شاعرانی که نام آن‌ها در درس آمده بود بنویس.

بر عهده دانش‌آموز

ضرب‌المثل‌هایی که در آن کلمه‌ی «ماهی» به کار رفته باشد بنویس و بگو در چه مواردی آن را به کار می‌بریم.

ضرب‌المثل: ماهی را چه وقت از آب بگیرد تازه است.
مورد استفاده: زمانی که کسی فکر می‌کند برای تلاش و کار دیر شده است.

با توجه به سؤالات داده شده، گزینه‌ی صحیح را مشخص کن.

الف: کدام گزینه مربوط به شاعر بزرگ، سعدی است؟

- (۱) کتاب مثنوی (۲) دیوان غزلیات (۳) گلستان و بوستان (۴) شاهنامه

ب: «محمود فرشچیان، استاد بزرگ است.

- (۱) نقاشی (۲) شعر (۳) کاشی‌کار (۴) خوشنویسی

پ: کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شگفت‌انگیز (۲) خواب‌آمیز (۳) شبانگاه (۴) تفکر‌آمیز

ت: کدام گزینه از نام آوران معاصر به حساب نمی‌آید؟

- (۱) پروین اعتصامی (۲) مهدی آذر یزدی (۳) فردوسی (۴) اسدالله شعبانی

ث: در عبارت زیر، کدام علامت مشخص شده‌ی نگارشی، به درستی انتخاب نشده است؟

در آن میان یکی گفتم چه گل‌های قشنگی! چه کسی این‌ها را آورده است؟ چه بوی خوبی دارند!

- (۱) ، (۲) ! (۳) ؟ (۴) !

ج: در کدام گزینه پسوند وجود دارد؟

- (۱) بنگر کزین ره پر خون (۲) خورشیدی خجسته رسید (۳) شکوه شادی افزون است (۴) سپیده‌ی ما گلگون است

گل + لون = گلگون

مورچه کل زمستان را مثبت می‌اندیشد.

این هم مهم است. در طول زمستان مورچه‌ها به خود یاد آور می‌شوند که این دوران زیاد طول نمی‌کشد؛ به زودی از اینجا خواهیم رفت. در اولین روز گرم، مورچه‌ها بیرون می‌آیند، اگر دوباره هوا سرد شد آن‌ها به لانه برمی‌گردند، ولی باز در اولین روز گرم بیرون می‌آیند. آن‌ها برای بیرون آمدن نمی‌توانند زیاد منتظر بمانند.

(ادامه دارد ...)

الف: منظور از این دوران زیاد طول نمی‌کشد، چیست؟

روزهای سخت زمستان

ب: در اولین روز گرم، مورچه‌ها چه می‌کنند؟

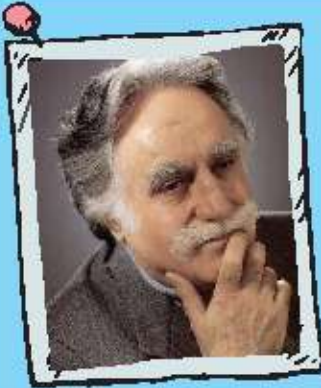
مورچه‌ها از لانه بیرون می‌آیند.

پ: چرا مورچه‌ها برای بیرون آمدن نمی‌توانند زیاد منتظر بمانند؟

چون است به دلیل تمام شدن غذا در لانه.

ت: پیام متن را بنویس.

روزهای سخت زندگی همیشه نیست.

استاد محمود فرشچیان

محمود فرشچیان (زاده‌ی ۴ بهمن ۱۳۰۸ در اصفهان)
نقاش معاصر ایرانی است که تأثیر درخور توجهی در روند
نقاشی سنتی ایرانی و دیگر هنرهای سنتی داشته است.

خودارزیابی

نیاز به تلاش	قابل قبول	خوب	خیلی خوب	
☐	☐	☐	☐	با استاد محمود فرشچیان آشنا شدم.
☐	☐	☐	☐	ساخته ترکیب‌های جدید را با پسوند (آمیز) و (انگیز) یاد گرفتم.
☐	☐	☐	☐	می‌توانم در مورد افراد مشهور زندگی نامه بنویسم.
☐	☐	☐	☐	املاي تمامی کلمات جدید درس را آموختم.
☐	☐	☐	☐	با توجه به یک تصویر می‌توانم چندین بند انشا بنویسم.

